

آمارتیا سن

عقلانیت و آزادی

ترجمه وحید محمودی ■ علیرضا بهشتی

سرشناسه: سن، آمارتیا، ۱۹۹۳ - م. Sen, Amartya • عنوان و پدیدآور: عقلانیت و آزادی / آمارتیا سن؛ ترجمه وحید محمودی، علیرضا بهشتی. • مشخصات نشر: تهران، نشر نی، ۱۳۹۸. • نوبت چاپ: چاپ اول، ۱۳۹۸. • مشخصات ظاهری: ۷۰۹ ص. • شابک: ۹۶۰۰۰-۰۶-۰۲۵۲-۱-۹۷۸ • وضعیت فهرست‌نویسی: فیبا • یادداشت: عنوان اصلی: Rationality and Freedom, 2002 • موضوع: انتخاب اجتماعی Social choice؛ نظریه‌گزینش عقلانی Rational choice theory؛ تصمیم‌گیری Decision making؛ آزادی Liberty. • شناسه افزوده: محمودی، وحید، ۱۳۴۳ - • مترجم: بهشتی، سیدعلیرضا، ۱۳۴۱ - • مترجم. • رده‌بندی کنگره: HB۸۴۶/۸ • رده‌بندی دیویی: ۳۰۲/۱۳ • شماره کتابشناسی ملی: ۵۸۸۲۰۶۸

قیمت: ۹۶۰۰۰ تومان

نشر نی

عقلانیت و آزادی
آمارتیا سن

مترجمان: دکتر وحید محمودی (عضو هیئت علمی دانشگاه تهران)
دکتر سید علیرضا بهشتی (عضو هیئت علمی دانشگاه تربیت مدرس)

ویراستار: هرمز همایون‌پور

حروف‌نگاری و صفحه‌آرایی: اصغر قلی‌زاده

لیتوگرافی: باختر • چاپ: غزال • صحافی: غزال

چاپ اول: تهران، ۱۳۹۸، ۷۷۰ نسخه

شابک: ۹۷۸-۶۲۲-۰۶-۰۲۵۲-۱

نشانی: تهران، خیابان دکتر فاطمی، خیابان رهی معیری، تقاطع خیابان فکوری، شماره ۲۰

کد پستی: ۱۴۱۳۷۱۷۳۷۱، تلفن دفتر نشر: ۸۸۰۲۱۲۱۴، تلفن واحد فروش: ۸۸۰۴۶۵۸۹-۹، نمابر: ۸۹۷۸۲۴۶۴

www.nashreny.com • email: info@nashreny.com • nashreny

© تمامی حقوق این اثر برای نشرنی محفوظ است. هرگونه استفاده تجاری از این اثر یا تکثیر آن کلاً و جزئاً، به هر صورت (چاپ، فتوکپی، صوت، تصویر و انتشار الکترونیکی) بدون اجازه مکتوب ناشر ممنوع است.

فهرست مطالب

۱۵	یادداشت مترجمان
۱۹	پیش‌گفتار

بخش اول: مقدمات کلی

۲۵	۱. مقدمه: عقلانیت و آزادی
۲۵	۱. مضامین و مفاهیم
۲۶	۲. رابطه‌ای متقابل
۳۰	۳. جایگاه آزادی
۳۲	۴. آزادی: فرصت، و فرایند
۳۶	۵. ترجیح و آزادی
۳۸	۶. رفاه، دستاورد، و آزادی
۴۳	۷. عقلانیت و انسجام درونی انتخاب
۴۷	۸. حداکثرسازی منفعت شخصی
۵۱	۹. نظریه انتخاب عقلانی
۵۹	۱۰. چهار وجه «خود»
۶۳	۱۱. حداکثرسازی و ورای آن
۶۹	۱۲. کاربرد عقلانیت چیست؟
۷۴	۱۳. نتیجه‌گیری

۸۲	۲. امکان پذیری انتخاب اجتماعی
۸۳	۱. نظریه انتخاب اجتماعی
۸۴	۲. مبانی نظریه انتخاب اجتماعی و بدبینی سازنده
۸۶	۳. اقتصاد رفاه و آگهی های تسلیت
۸۹	۴. مکمل بودن روش های صوری و استدلال های غیر صوری
۹۰	۵. نزدیکی امکان پذیری و امکان ناپذیری
۹۱	۶. صمیم گیری های اکثریت و انسجام
۹۳	۷. نسبت به سازی اطلاعاتی و اقتصاد رفاه
۹۶	۸. بنای اطلاعاتی مقایسه های بین فردی
۱۰۰	۹. فروغ سنگی
۱۰۳	۱۰. محرومیت، ناپایداری و نابرابری جنسیتی
۱۰۴	۱۱. پارادوکس رضای لیبرال
۱۰۶	۱۲. ملاحظات پایانی

بخش سوم عقلانیت: شکل و محتوا

۱۱۱	۳. انسجام درونی انتخاب
۱۱۱	۱. انگیزه
۱۱۳	۲. انتخاب، تناظر، و انسجام
۱۱۶	۳. دشواری انسجام درونی انتخاب چیست؟
۱۲۴	۴. انتخاب اجتماعی و ترجیحات فردی
۱۲۶	۵. امکان ناپذیری لیبرال پارتویی
۱۳۰	۶. اصول موضوعه انسجام در قضیه امکان ناپذیری آرو
۱۳۳	۷. نتیجه امکان ناپذیری آرو بدون انسجام درونی و عقلانیت اجتماعی
۱۴۱	۸. نتیجه گیری
۱۴۵	۴. حداکثر سازی و عمل انتخاب
۱۴۵	۱. عمل انتخاب
۱۴۸	۲. منفعت مستقیم در مقابل تبیین های ابزاری

۱۵۲	۳. مسئولیت، وابستگی انتخاب‌کننده، و وابستگی فهرست‌گزین‌ها
۱۶۵	۴. مسئولیت امانتی، هنجارها، و اصالت راهبردی
۱۷۲	۵. حداکثرسازی و بهینه‌سازی
۱۸۰	۶. ترجیح و محدودیت‌های خودتحمیلی
۱۸۴	۷. نتیجه‌گیری
۱۸۶	ضمیمه
۱۹۰	۵. اهداف، تعهد، و هویت
۱۹۰	۱. مقدمه
۱۹۲	۲. هدف‌ها، ناهمی و تضاد زنجاری‌ها
۱۹۸	۳. هویت، راه، هدف‌ها، انتخاب
۲۰۲	۴. اولویت هدف، انتخاب، مقول
۲۰۵	۵. نتیجه‌گیری
۲۰۷	۶. عقلانیت و عدم اطمینان
۲۰۷	۱. انسجام و نفع
۲۱۰	۲. منطق و تناظر
۲۱۴	۳. عدم اطمینان و منطق
۲۱۷	۴. استقلال و عقلانیت
۲۲۵	۵. نتیجه‌گیری
۲۲۷	۷. انتخاب غیردوگانه و ترجیح
۲۲۷	۱. مقدمه
۲۲۸	۲. توابع انتخاب و دوگانگی
۲۳۳	۳. دیدگاه‌های تازه کانگر
۲۳۶	۴. چرا وابستگی به زمینه مطرح می‌شود؟
۲۴۱	۵. نتیجه‌گیری

بخش سوم: عقلانیت و انتخاب اجتماعی

۲۴۵	۸. عقلانیت و انتخاب اجتماعی
۲۴۵	۱. مسائل و دشواری‌ها
۲۴۸	۲. داوری‌های رفاه اجتماعی و قضیه امکان‌ناپذیری آرو
۲۵۱	۳. ترجیح اجتماعی، انتخاب اجتماعی، و امکان‌ناپذیری
۲۵۴	۴. درباره داوری‌های سنجیده در باب رفاه اجتماعی
۲۵۷	۵. درباره سازوکارهای تصمیم‌گیری اجتماعی
۲۶۰	۶. فایندها و نتایج
۲۶۳	۷. آزادی‌ها، تقه، و ترجیحات
۲۶۶	۸. ارزش‌ها و انتخاب‌های فردی
۲۷۰	۹. نتیجه‌گیری
۲۷۳	۹. ترجیح فردی به مثابه بخشی از انتخاب اجتماعی
۲۷۳	۱. مقدمه
۲۷۴	۲. انتقادات ناظر بر مبنای ترجیحی، انتخاب اجتماعی
۲۷۵	۳. مبنای ترجیحی اصول موضوعه و صواب‌بندی‌ها
۲۷۶	۴. دگرگونی‌های تفسیری و خصوصیات متنی
۲۷۹	۵. محدودیت‌های ترجیح در ارزیابی مزیت فردی
۲۸۴	۶. شکل‌گیری ترجیح، گفت‌وگوها، و مبادله‌ها
۲۸۶	۷. فرایندها، حقوق، و شکل‌های بازی
۲۹۵	۸. نتیجه‌گیری
۲۹۶	۱۰. انتخاب اجتماعی و عدالت
۲۹۶	۱. مقدمه
۲۹۹	۲. قضیه امکان‌ناپذیری: محتوا، بافت، و روایی
۳۰۸	۳. راه‌های خروج و راه‌های ورود
۳۱۶	۴. انگیزه و موفقیت

۳۱۹	۱۱. اطلاعات و تغییرناپذیری در انتخاب هنجاری
۳۱۹	۱. مقدمه
۳۲۰	۲. محدودیت‌های اطلاعاتی و تغییرناپذیری
۳۲۳	۳. در باب قضیه امکان‌ناپذیری آرو
۳۲۸	۴. وضعیت‌های تغییرناپذیر در انتخاب اجتماعی
۳۳۵	۵. وضعیت‌ها، مطلوبیت‌ها، و عقلانیت آگاهانه
۳۴۰	۶. ابلیت جهان‌شمولی و عینیت
۳۴۴	۷. نتیجه‌گیری

بخش چهارم: آزادی و انتخاب اجتماعی

۳۴۹	۱۲. آزادی و انتخاب اجتماعی
۳۵۱	۱. ترجیح اجتماعی
۳۵۲	۲. امکان‌ناپذیری لیبرال پادویی
۳۵۶	۳. تشریحی موضوعی
۳۵۸	۴. محدودیت‌ها، گسترش‌ها، و صورت‌بندی‌ها
۳۶۲	۵. آزادی، کنترل، و انتخاب اجتماعی
۳۶۶	۶. کنترل و آزادی غیرمستقیم
۳۶۹	۷. ترجیح، انتخاب، و حوزه‌های شخصی
۳۷۱	۸. معمای زندانی: مقایسه و تفاوت
۳۷۳	۹. راه‌حل از طریق تبانی؟
۳۷۹	۱۰. نتیجه‌گیری

۳۸۱	۱۳. آزادی حداقلی
۳۸۱	مقدمه
۳۸۳	۱. آزادی و انتخاب اجتماعی: برخی مقولات کلی
۳۸۸	۲. چندمنظوره‌بودن صورت‌بندی‌های انتخاب اجتماعی
۳۹۲	۳. آیا عقد قرارداد راه‌حلی برای نتیجه امکان‌ناپذیری است؟
۳۹۶	۴. «مفهوم شهودی» و آزادی حداقلی

۴۰۲	۵. گسترش گیبارد و نقادی‌های مبتنی بر آن
۴۰۵	۶. شکل‌های بازی، اعمال تجاوزکارانه، و آزادی
۴۰۹	۷. نتیجه‌گیری
۴۱۳	۱۴. حقوق: صورت‌بندی و تبعات آن
۴۱۳	۱. مقدمه
۴۱۵	۲. صورت‌بندی حقوق، پیشنهاد نازیک، و شکل‌های بازی
۴۱۸	۳. شکا‌های بازی، تبعات، و نوع‌شناسی حقوق
۴۲۳	۴. شکل‌های بازی و پارادوکس لیبرال
۴۲۵	۵. یک سه‌محور فیزی
۴۲۹	۶. اصول صمد

بخش پنجم: چشم‌اندازها و سیاست‌ها

۴۳۷	۱۵. عینیت موقعیتی
۴۳۷	۱. مقدمه
۴۳۹	۲. مدعاهای مشاهده‌ای موقعیت عینی
۴۴۰	۳. آگاهی، علم، و باورهای عینی موقعیتی
۴۴۳	۴. موقعیت‌مندی و توهمات عینی
۴۴۵	۵. نمونه‌هایی از توهم عینی: بیمارپنداری و تعصب جنسیتی
۴۴۹	۶. ذهنیت‌گرایی و عینیت موقعیتی
۴۵۰	۷. نسبی‌گرایی فرهنگی و نقادی درونی
۴۵۳	۸. احتمال ذهنی به‌مثابه انتظارات مبتنی بر موقعیت عینی
۴۵۵	۹. اخلاق‌گرایی و نتیجه‌گرایی موقعیتی
۴۵۸	۱۰. نتیجه‌گیری
۴۵۹	۱۶. درباره دیدگاه داروینی پیشرفت
۴۶۰	۱. ویژگی‌های ما و زندگی‌های ما
۴۶۱	۲. انسان‌محوری و ارزش‌های انسانی

۴۶۲	۳. انواع، حفاظت، و زندگی‌های جانوران
۴۶۳	۴. معیار و مقایسه
۴۶۵	۵. تناسب: انسجام و استحکام
۴۶۶	۶. متناسب‌تر از چه؟
۴۶۹	۷. چرا تناسب؟
۴۷۰	۸. ارزش‌گذاری و تعقل
۴۷۲	۹. افراد و نوع
۴۷۲	۱۰. به‌مدوراثتی و بهسازی نژادی
۴۷۳	۱۱. طراحی و اراده
۴۷۴	۱۲. اروپا و مادری
۴۷۵	۱۳. انقراض و محیط زیست
۴۷۶	۱۴. داروینیس و بدن
۴۷۸	۱۷. بازارها و آزادی‌ها
۴۷۸	۱. مقدمه
۴۸۱	۲. بازارها و کارایی رفاه‌گرا
۴۸۳	۳. مفاهیم آزادی: فرایند و فرصت
۴۸۸	۴. جنبه فرایندی: مصونیت و خودمختاری
۴۹۱	۵. جنبه فرصتی: ترجیح و آزادی
۴۹۹	۶. کارایی ضعیف تعادل‌های رقابتی در آزادی فرصت-محور
۵۰۴	۷. نابرابری و سازوکار بازار
۵۰۵	۸. نتیجه‌گیری
۵۰۹	۱۸. ارزیابی زیست‌محیطی و انتخاب اجتماعی
۵۰۹	۱. مقدمه
۵۱۱	۲. رهیافت انتخاب اجتماعی
۵۱۴	۳. ارزش‌های وجودی و ارزش‌گذاری اجمالی
۵۲۲	۴. گرمایش جهانی، معضلات، و ارزیابی
۵۲۷	۵. نتیجه‌گیری

۵۲۹	۱۹. تحلیل هزینه - فایده
۵۳۰	۱. موضوعات و مباحث
۵۳۳	۲. هزینه‌ها و فایده‌ها در منطق کلی
۵۳۴	۳. اصول بنیادی
۵۴۰	۴. الزامات ساختاری
۵۴۵	۵. بی تفاوتی‌های سنجشی
۵۴۸	۶. ارزشیابی بازار-محور
۵۵۵	۷. نتیجه‌گیری

بخش هشتم: آزادی و انتخاب اجتماعی؛ درس‌گفتارهای آرو

۵۵۹	۲۰. فرصت‌ها و آزادی
۵۵۹	۱. آرو و انتخاب اجتماعی
۵۶۱	۲. دو جنبه آزادی: فرصت و فرایند
۵۶۴	۳. تفسیرهای ناظر بر ترجیح ارزیابی منطقی
۵۶۸	۴. دامنه انتخاب اجتماعی
۵۷۴	۵. چشم‌اندازهای انتخاب اجتماعی
۵۷۸	۶. فرصت و مناسبت ترجیح
۵۸۲	۷. ترجیح، بهترین انتخاب، و عدم اطمینان
۵۸۵	۸. فرایند انتخاب و فرصت
۵۸۹	۹. فرصت و ناکامل بودن
۵۹۲	۱۰. ترجیحات چندگانه، فصل مشترک و استیلا
۵۹۷	۱۱. چندگانگی ترجیح، فرارته‌بندی‌ها، و استقلال
۶۰۱	۱۲. مقایسه عدم اطمینان و استقلال
۶۰۳	۱۳. فرصت و طرز بیان آن
۶۰۵	۲۱. فرایندها، آزادی، و حقوق
۶۰۵	۱. ترجیح نسبت به فرایندها
۶۰۹	۲. فرایند، ارزش‌گذاری، و محدودیت

۶۱۲	۳. مبادله‌ها و شاخص‌گذاری
۶۱۵	۴. صورت‌بندی حقوق: استقلال و ادغام
۶۲۰	۵. فرایندهای مستقل از نتیجه و تنش‌های درونی
۶۲۳	۶. رهیافت انتخاب اجتماعی و تحلیل نتیجه‌گرایانه
۶۲۶	۷. شکل‌های بازی، انتخاب اجتماعی و حقوق
۶۲۸	۸. حقوق مشروط به وضعیت‌های امور
۶۳۱	۹. انتخاب اجتماعی بین شکل‌های بدیل بازی
۶۳۵	۱۰. سال بودن صورت‌بندی انتخاب اجتماعی حقوق
۶۳۷	۱۱. شکل‌های بازی، تبانی‌ها و پارادوکس لیبرال
۶۴۳	۱۲. نتیجه‌گیری
۶۴۵	۲۲. آزادی و ارزیابی مزیت
۶۴۵	۱. اصطلاحات پایه‌ای و روابط
۶۴۸	۲. مورد تقلیل یافته حسابداری ساده
۶۵۰	۳. ارزش‌گذاری عمل انتخاب
۶۵۲	۴. ناکامل بودن ترجیح و ارزیابی ابتدایی
۶۵۶	۵. ترجیحات چندگانه و فرار تبه‌بندی‌ها
۶۵۹	۶. ترجیحات چندگانه و نقاط مشترک
۶۶۴	۷. ترجیحات چندگانه و توالی رویدادها
۶۶۹	۸. نوسان‌ها در رتبه‌بندی اکید
۶۷۰	۹. عدم اطمینان و انعطاف‌پذیری
۶۷۳	۱۰. ترجیح، عددی بودن، و مجموعه‌های واحد
۶۷۶	۱۱. تعداد گزینه‌ها و اصول عددی-محور
۶۸۲	۱۲. ترکیب، اشتراک‌ها، و انسجام
۶۸۶	۱۳. نتیجه‌گیری
۶۸۹	منابع

پیش‌گفتار

مفاهیم «عقلانیت» و «آزادی» در زمره زمینه‌های بنیادین فکری در اقتصاد، فلسفه، و علوم اجتماعی هستند. درواش، بسیاری از مضامین محوری در این حوزه‌ها به شدت به این مفاهیم اولیه بستگی دارد. به این ترتیب، بررسی نقادانه این مفاهیم – که بسیار به آن‌ها استناد و کمتر واکاوی می‌شوند – ضروری جلوه می‌کند. یکی از هدف‌های اصلی این کتاب، مشارکت کوچکی در تحقق این تکلیف است.

ارتباط بین دو مفهوم بنیادی عقلانیت و آزادی – که به‌ویژه برای تحلیل «آزادی و انتخاب اجتماعی» مهم است – مرا واداشت تا در سال ۱۹۸۱ در مجموعه سخنرانی‌های کیت ارو به این موضوع بپردازم. آن سخنرانی‌ها، به صورت یک سلسله‌ای بازبینی شده، در سه فصل آخر کتاب حاضر آمده است. بررسی پیش‌نیازهای عقلانیت، که در برخی از فصل‌های این کتاب مطرح شده، مبتنی بر درس‌گفتارهای من در سال ۱۹۸۷ در هلسینکی است.

این کتاب نخستین جلد از دو جلد مقاله‌های مربوط به «عقلانیت، آزادی و عدالت» است. در این جلد بیشتر به زمینه‌های بنیادی عقلانیت و آزادی (شامل دلالت‌های آن‌ها بر انتخاب فردی و جمعی) توجه شده و جلد بعدی، با عنوان اندیشه عدالت^۲، عمدتاً به دلایل عملی به‌طور اعم و به مقوله عدالت به‌طور اخص معطوف است. مفاهیم

1. Yrjö Jahnsson Lectures

۲. این کتاب از سوی نشر نی با ترجمه احمد عزیزی و انتشارات آگاه با ترجمه وحید محمودی و هرمز همایون‌پور در سال ۱۳۹۱ منتشر شده است. -م.

عقلانیت و آزادی در این حوزه‌ها - مثلاً در بررسی فلسفه سیاسی و اخلاقی، و در سیاست‌گذاری عمومی - بسیار پُرکاربرد هستند. پس، هرچند جلد اول عمدتاً به اقتصادیات و نظریه انتخاب جمعی و جلد دوم بیشتر به فلسفه و سیاست می‌پردازد، رگه‌ای پیوندزنده این دو جلد را به هم ربط می‌دهد.

ترتیب تنظیم مقالات در این دو جلد، درواقع، با ترتیب زمانی انتشار آن‌ها فرق می‌کند (برخی هم قبلاً منتشر نشده‌اند). ارائه مقاله‌ها در این‌جا حسب اولویت‌ها و پیوندها، تحالی، و نه ترتیب زمانی انتشار آن‌ها، است.

بیان اخیر، درباره این موضوعات مباحثه‌ها و مناظره‌های مفیدی با بسیاری از دوستان و همکارانم داشته‌ام. علایق علمی آن‌ها طیفی گسترده از نظریه انتخاب اجتماعی، اقتصاد، فلسفه، سیاست، جامعه‌شناسی، ریاضیات، نظریه‌های تصمیم‌گیری، روان‌شناسی اجتماعی و برخی دیگر از رشته‌های علمی را شامل می‌شد. نام برخی از آنان را خواهم برد، هرچند ارائه دوستی از همه کسانی که مرا به اندیشه واداشته‌اند و به من کمک کرده‌اند تا درک عمیق‌تری از مسائل پیچیده به دست آورم کار آسانی نیست. من از همه آن‌ها سپاس‌گزارم.

درک من از عقلانیت و آزادی به شدت با تحقیقات چند دهه گذشته‌ام باکنت آرو اثر پذیرفته است. سه فصل آخر این کتاب، نسخه‌های ریزایش‌شده درس‌گفتارهای من درباره کنت آرو است که در سال ۱۹۹۱ ارائه شد و من توانم به‌عنوان سپاس‌گزاری کوچکی از دینی که به او دارم به شمار رود. همچنین، دوست‌هایی طولانی مدت درباره این موضوعات با سودهیر آناند، ای. بی. اتکینسن، کاوشیک بلسو، ژان درژ، رونالد دورکین، جیمز فاستر، پیترو هموند، اسحاق لوی، رابرت نازیک، رتاساباوم، صدیق عثمانی، درک پارفیت، جان رالز، اما راتشیلد، تامس اسکنلون، رابرت ساجن، کوتارو سوزومورا، ویویان والش، و استفانو زامانگنی بهره‌ای وافر برده‌ام.

وام‌داری بسیار من در فلسفه به جان رالز روشن است، به‌خصوص در فصل‌های کتاب *اندیشه عدالت*. در یازده سال همکاری‌ام با دانشگاه هاروارد (۱۹۸۷-۱۹۹۸)، از فرصت طلایی تعامل با عده‌ای دیگر از همکارانم بهره‌مند بودم، ازجمله رابرت نازیک (که با او تقریباً هر سال تدریس مشترکی داشتم که گه‌گاه با همکاری اریک ماسکین نیز همراه می‌شد)، هیلاری پاتنام (که ایده‌ها و نقدهایش در روشن‌شدن درک من کمک بزرگی بود)، و تامس اسکنلون (که از تحلیل‌ها و نظریات موشکافانه‌اش بهره‌ای خارق‌العاده

بردم). پیش از انتقال به دانشگاه هاروارد، در سال‌های ۱۹۷۷-۱۹۸۷، فرصت تدریس مشترک در دانشگاه آکسفورد با رونالد دورکین، درک پارفیت، و جی. ای. کوهن را داشتم، تعاملی که از آن بهره فراوان بردم. برنارد ویلیام همواره برای من منبع الهام و ادای دین به او در قبال مدت‌زمانی که از اواخر دهه ۱۹۷۰ با هم کار مشترکی درباره مطلوبیت‌گرایی می‌کردیم دشوار است. همچنین، در همه این سال‌ها، برای مباحثه‌هایم درباره مسائل فلسفی، به آکیل بیلگرامی، جوشوا کوهن، جان الستر، سوزان هارلی، اسحاق لوی، تامس نیگل، انورا اونیل، جان سرل، لری تمکین، فیلیپ ون پاریجس، و دیگران - یونم.

از نظریه انتخاب اجتماعی، با بسیاری از همکارانم تعاملاتی مفید داشته‌ام. کاری که در این جا ارائه شده به‌ویژه از مباحثه‌هایم با پاول آناند، نیک بیژنت، چارلز بلکوربی، راجات دب، بن سکا، وولف گارتر، لونیس گورس، اریک ماسکین، پراسانتا پاتانایک، رابرت پولاک، و کوکورو سوزومورا (که محبت کرد و مقدمه این کتاب را خواند و نظرهای بسیار مفیدی به من تأثیر فراوان پذیرفته است. در اقتصاد، از نظریات بسیاری از افراد از جمله جورج آکرویت، ای. پی. اتکینسن، کاوشیک باسو، آنگوس دیتون، جری گرین، آلبرت هیرشمن، ای. کی. جبور، مینکوآن لیو، اسفندیار معصومی، موکول ماجومدار، استفن مارگلین، گی. یکس، جیمز میرلس، مامتا مورتی، داگلاس نورث، صدیق عثمانی، ای. اس. فلیس، متیو رایز، ر. ک. رامچاندرا، کارل ریسکین، جان رومر، ویویان والش، و مناخم یاری بهره بردم. بسیاری دیگر هم هستند که به طرق خاص بر درک من اثر گذاشته‌اند که نام برخی از آن‌ها را در فصل‌های آتی آورده‌ام. باید اضافه کنم که ایده‌های مستتر در بیشتر فصل‌های این کتاب - شامل فصل‌های مختلف به دانشجویانم در دانشگاه‌های مختلفی که در آن‌ها درس داده‌ام ارائه شده - را تعامل با آن‌ها خیلی چیزها آموخته‌ام.

سرنجام، از والتینا اوربانک به‌عنوان دستیار پژوهشی‌ام بسیار سپاس‌گزارم، همچنین از آلکس گورویتچ، روزان فلین، روزی واوگان، و آرون آبراهام به خاطر کمک‌های تحسین‌برانگیزشان. دوست دارم مراتب سپاس‌گزاری و قدردانی خود را به همه آن‌ها تقدیم کنم.

ماه مه ۲۰۰۲

برلین، ۱۲ فروردین ۱۳۹۴، مصادف با اول آوریل ۲۰۱۵